Lausunto
Maa- ja metsätalousvaliokunta
11.5.2017
Dnro 398/00.08/2017

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Viite: Asiantuntijakutsu 11.5.2017 klo 10.00, VNS 4/2017 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2018-2021

Valtioneuvoston selonteko (VNS 4/2017 vp) julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2018—2021

Suomen metsäkeskus kiittää saamastaan kuulemiskutsusta ja mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2018-2021.

Selonteon mukaisesti maamme julkinen talous on monien haasteiden edessä tulevina vuosikymmeninä. Valtiovarainministeriön riippumattoman ennusteen mukaan Suomen talous kasvaa vuonna 2018 1,0 % ja 2019 1,2 %; talouden kasvupotentiaalin arvioidaan asettuvan n. 1-1,5 prosenttiin ensi vuosikymmenellä. Samaan aikaan julkisten menojen kasvu jatkuu nopeana 2030-luvulle saakka. Kuten selonteossa todetaan, julkiset palvelut ja muut julkisen talouden menot rahoitetaan taloudellisen toimeliaisuuden synnyttämistä tuloista.

Metsäbiotalous on kasvuala

Hallitusohjelman tavoitteena on puun käytön monipuolistaminen ja lisääminen 15 miljoonalla kuutiometrillä. Metsäteollisuuden jo toteuttamat ja käynnissä olevat investoinnit lisäävät vuoteen 2018 mennessä puun vuotuista käyttöä lähes 10 milj. m3 verrattuna vuoden 2014 tasoon. Puun käyttö on monipuolistumassa ja lisääntymässä. Metsäbiotalous on kasvuala ja kannustamme valtiota tukemaan ja jatkamaan Kansallisen metsästrategia 2025:n strategisten hankkeiden toteutusta.

Hakkuumäärien kasvaessa metsien käytön kestävyydestä huolehtiminen on entistä tärkeämpää. Hallituksen puoliväliriihessään päättämä € 5 milj. lisäys METSO-ohjelman toteutukseen on tervetullut lisäys ja edesauttaa METSO-ohjelman tavoitteiden saavuttamista. Talousmetsien luonnonhoito on myös yksi Kansallisen metsäohjelman yhdestätoista painopisteestä; maa- ja metsätalousministeriön rahoittamassa Monimetsä-hankeessa luodaan työkaluja luonnonhoitoon ja viedään jo olemassa olevia keinoja entistä tiiviimmin osaksi jokapäiväistä työtä metsässä. Metsien käytön lisääminen ja luonnon monimuotoisuuden parantaminen eivät ole ristiriidassa keskenään.

Tulevaisuuden kannalta on varmistettava myös metsien käytön taloudellinen kestävyys ja puun riittävyys. Suomessa on maailman parhaiten hoidetut metsät. Jalostetulla siemen- ja taimiaineksella voidaan entisestään parantaa puuntuotannon määrää ja laatua sekä tuhojen sietokykyä. Metsien lisääntyvä kasvu tukee myös ilmastopolitiikan tavoitteita. Kunnostusojitusten ja metsäteiden perusparannusten osalla tilanne on huolestuttava, sillä molempien työlajien määrät ovat romahtaneet. Metsäteiden kunnon rapautuminen uhkaa muodostua pidemmällä aikavälillä biotalouden kasvua rajoittavaksi tekijäksi olipa kyse metsätaloudesta, metsäenergiasta tai muista metsien käyttömuodoista.

Nykyinen määräaikainen kestävän metsätalouden rahoituslaki (Kemera) on voimassa vuoteen 2020 asti. Kemeran jälkeisestä kannustejärjestelmästä ei selonteossa ole mainintaa – puun käytön merkittävästi kasvaessa kannustinjärjestelmän poistaminen olisi huomattava riski metsätaloudelle.

Nykyisen Kemera-lain hallinnointia voitaisiin keventää säätämällä ko. momentti (30.40.44) kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi. Näin toimitaan jo vastaavan luonnonhoitomomentin (30.40.22) kohdalla.

Metsätieto ja sähköiset palvelut

Hallitusohjelman kärkihankerahoitusta on sunnattu Metsätieto ja sähköiset palvelut -hankkeelle. Metsätiedon entistä laajempi ja sujuvampi käyttö ja palvelujen digitalisointi parantavat metsäpalvelumarkkinoiden toimivuutta ja siten tehostavat metsätalouden toimintoja ja parantavat talousmetsien luonnonhoitoa. Metsäkeskuksen Metsään.fi-palvelu valittaneen sähköisten palvelujen tiekartalle 100 ensimmäisen ensisijaisesti sähköisesti tarjottavan palvelun joukkoon. Kuluvan kevään aikana julkaistaan myös metsäalan toimijoiden sähköinen puumarkkinapaikka, Kuutio, joka kytkeytyy Metsäkeskuksen metsävaratietoihin.

Maa- ja metsätalousministeriö valmistelee parhaillaan Metsäkeskuksen metsävaratiedon käyttöä ja jakelua säätelevän nk. metsätietolain uudistamista. Parhaimmillaan lakiuudistus tulee toteutuessaan nopeuttamaan palvelujen digitalisointia ja keventämään hallintoa.

Suomen metsäkeskus

Metsäkeskuksen toiminnassa hakkuiden lisäys näkyy välittömästi työmäärien kasvuna. Metsäkeskus käsittelee vuosittain yli 110 000 metsänkäyttöilmoitusta ja lähes 115 000 Kemera-hakemusta ja -ilmoitusta. Maastotarkastusten määrä kasvaa suorassa suhteessa metsänkäyttöilmoitusten lukumäärään. Vaikka palvelujen sähköistäminen keventää hallintoa – n. 90 % metsänkäyttöilmoituksista tehdään sähköisesti – on pelkästään kasvaneiden metsänkäyttöilmoitusten määrän arvioitu aiheuttavan 3 henkilötyövuoden lisätarpeen vuosien 2016-2017 välillä.

Metsäkeskus on sitoutunut hallitusohjelman kehyspäätöksiin mutta emme pidä vallitsevassa tilanteessa koko metsäalan kannalta järkevänä € 400 000 valtionavun ylimääräistä pysyvää leikkausta vuosille 2018-2021 – valtionavun vähennys jarruttaa mahdollisuuksia uudistaa ja kehittää toimialaa. Metsäkeskuksen valtionapu tulee tämänhetkisten kehysten toteutuessa supistumaan vuodesta 2012 vuoteen 2020 € 11 milj. eli 22 %. Toimintaa on sopeutettu maksimoimalla luontainen poistuma, irtisanomalla henkilöstöä, muuttamalla rakenteita ja puuttumalla moniin yleiskustannuksiin, kuten toimitiloihin.

Ari Eini
johtaja
Suomen metsäkeskus

Jakelu Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
Valiokuntaneuvos Carl Selenius
Valiokuntakanslian sihteeri Marjo-Riitta Seppälä

Tiedoksi Suomen metsäkeskuksen johtokunta
Ylijohtaja Juha S. Niemelä
Metsäneuvos Marja Kokkonen
Metsäneuvos Marja Hilska-Aaltonen
Ylimetsänhoitaja Matti Heikurainen